

Sygn. akt XII Ko 4/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie w XII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSO Marzena Tomczyk – Zięba

Protokolant: stażysta Kamila Wróbel

w obecności prokuratorów: Krystyny Nogal – Załuskiej i Stanisława Wieśniakowskiego

po rozpoznaniu na rozprawie w dniach: 28 marca 2018 r., 21 maja 2018 r. i 4 lipca 2018 r.

sprawy z wniosku

K. S.

przeciwko Skarbowi Państwa

o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłą z niesłusznego tymczasowego aresztowania od dnia 21 kwietnia 1986 r. do dnia 25 lipca 1986 r. w sprawie II Ds. 50/86 Prokuratury Wojewódzkiej w W.

na podstawie art. 11 ust. 1 w zw. z art. 8 ust.1 i art. 13 Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

orzeka

- zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy K. S. kwotę 35 000 zł (trzydzieści pięć tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,
- kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt XII Ko 4/18

UZASADNIENIE wyroku z dnia 4 lipca 2018 r.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego ujawnionego podczas rozprawy głównej Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S., urodzony w (...) r., w okresie PRL był aktywistą opozycji antykomunistycznej i działaczem (...). Wnioskodawca – w związku z zaangażowaniem w organizację w zakładzie pracy (tj. Zakładzie (...)) zbiórki pieniędzy, przeznaczonych na drukowanie nielegalnych wydawnictw, a także udział w kolportażu przedmiotowej prasy m.in. (...), (...), (...) - w dniu 21 kwietnia 1986 r. został zatrzymany przez Służby Bezpieczeństwa w miejscu pracy, w obecności współpracowników. W dniu zatrzymania na teren Zakładów (...) weszło dwóch funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa po cywilnemu i po zapytaniu o imię nazwisko, założyli K. S. kajdanki, a następnie wyprowadzili z zakładu pracy. Wraz z nim zatrzymano także dwóch innych działaczy (...) zaangażowanych w działalność opozycyjną – M. L. i B. R..

W dniu zatrzymania K. S. został przewieziony do Komisariatu Policji na ul. (...) w W., gdzie został umieszczony w ciemnej i wilgotnej celi. Tego dnia nie otrzymał nic do jedzenia ani picia. Następnie K. S. przewieziono do P. M.

(obecnie Komenda Stołeczna Policji), gdzie przez kilka kolejnych dni przeprowadzano z jego udziałem uporczywe przesłuchania. Po trzech dniach od zatrzymania K. S. został przewieziony do Aresztu Śledczego na ul. (...) w W..

Nadmienić należy, że w chwili zatrzymania nikt nie został poinformowany o tym gdzie K. S. jest zabierany. Jego żona dopiero po kilku dniach dowiedziała się, że przebywa w Areszcie Śledczym na ul. (...).

Na mocy postanowienia Prokuratora Prokuratury Wojewódzkiej w W. z dnia 23 kwietnia 1986 r. w sprawie sygn. II Ds. 50/86 K. S. został tymczasowo aresztowany do dnia 21 maja 1986 r. Ten środek zapobiegawczy był dwukrotnie przedłużany na dalszy czas oznaczony kolejno postanowieniami Prokuratora z dnia 21 maja 1986 r. oraz z dnia 21 lipca 1986 r., ostatni raz do dnia 31 lipca 1986 r. K. S. przedstawiono zarzuty z art. 282a§1 kk i art. 45 Prawa prasowego w zw. z art. 10§2 kk. W dniu 25 lipca 1986 r. Prokurator Prokuratury Wojewódzkiej w W. uchylił stosowany wobec K. S. środek zapobiegawczy, w związku z czym wnioskodawcę zwolniono z Aresztu Śledczego.

Przebywając w areszcie, K. S. miał coraz gorsze samopoczucie, bał się o rodzinę, przeżywał rozstanie, był załamany. Miał tylko jedno widzenie z rodziną. W trakcie izolacji penitencjarnej doraźnie korzystał z konsultacji lekarskiej.

Sąd ustalił także, że w chwili zatrzymania K. S. miał 37 lat, wraz z żoną wychowywał dwie małoletnie córki w wieku 7 i 12 lat, pracował na stanowisku brygadzysty w Zakładach (...), nigdy wcześniej nie był pozbawiony wolności. W czasie tymczasowego aresztowania K. S. nie otrzymywał wynagrodzenia, a po opuszczeniu aresztu śledczego przez trzy miesiące pozostawał bez pracy. Zatrudniono go ponownie w Zakładach (...), jednak na stanowisku pracy niższym od tego, jakie zajmował przed zatrzymaniem. W związku ze złym samopoczuciem psychicznym oraz fizycznym, K. S. korzystał z opieki medycznej. W 1991 r. K. S. przeszedł zawał serca. Rok później wykryto u niego cukrzycę. W 1992 r. w związku ze zwolnieniem grupowymi w (...) U. S. stracił pracę.

Postanowieniem z dnia 12 sierpnia 1986 r. Prokuratur Prokuratury Wojewódzkiej w W. umorzył śledztwo w sprawie sygn. II ds. 50/86 przeciwko K. S., na podstawie art. 2 ust. 3 i art. 12 ust. 3 Ustawy z dnia 17 lipca 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw.

Następnie w dniu 24 grudnia 1993 r. w sprawie o sygn. akt PR I D. (...) Prokurator Generalny wydał postanowienie o zmianie prawomocnego postanowienia o umorzeniu śledztwa Prokuratora Prokuratury Wojewódzkiej w W. z dnia 12 sierpnia 1986 r., sygn. akt II Ds. 50/86, w ten sposób, że uznał je za niezasadne, a za podstawę umorzenia postępowania prowadzonego przeciwko K. S. przyjął art. 11 pkt 1 k.p.k. wobec stwierdzenia, że K. S. nie popełnił zarzucanego mu czynu.

K. S. już w dniu 31 grudnia 2003 r. złożył do tut. Sądu pisemny wniosek o wypłatę przez Skarb Państwa kwoty 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z ustawowymi odsetkami, w związku z tymczasowym aresztowaniem w okresie od dnia 21 kwietnia 1986 r. do dnia 25 lipca 1986 r. Jednak Sąd Okręgowy w Warszawie w VIII Wydziale Karnym wyrokiem z dnia 20 lipca 2005 r., sygn. akt VIII Ko 29/04, na podstawie art. 555 k.p.k., oddalił wniosek uznając, że roszczenie jest przedawnione, a zasady współżycia społecznego nie uzasadniają uwzględnienia wniosku.

Wnioskiem z dnia 15 stycznia 2018 roku, adresowanym do Sądu Okręgowego w Warszawie, K. S. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty 106.750,00 złotych tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę oraz kwoty 160.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłe z niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania wnioskodawcy w okresie od dnia 21 kwietnia 1986 r. do dnia 25 lipca 1986 r. w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Wojewódzką w W. o sygn. akt II Ds. 50/86. (k. 2-4)

Będąc przesłuchiwany na rozprawie w dniu 28 marca 2018 r. K. S. wyjaśnił, że obecnie swoje roszczenia opiera na przepisach Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Pismem z dnia 19 czerwca 2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy dokonał modyfikacji wniosku z dnia 15 stycznia 2018 r. w części dotyczącej roszczenia o odszkodowanie w kwocie 106.750,00 zł – zrzekając się przedmiotowego roszczenia i ograniczył roszczenie o zadośćuczynienie do kwoty 70.000 zł. Jednocześnie potwierdził, że wnioskodawca opiera swoje roszczenie na podstawie Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r.

Ostatecznie wnioskodawca wraz z pełnomocnikiem w toku rozprawy w dniu 4 lipca 2018 r. zmniejszyli żądanie i wnieśli o wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 35.000 zł, co zostało poparte tożsamym wnioskiem prokuratora. (protokół rozprawy głównej z dnia 04 lipca 2018 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów: zeznań wnioskodawcy K. S. k. 28-30, a także ujawnionych w toku rozprawy głównej dowodów k. 2-4 - wniosek o zadośćuczynienie i odszkodowanie, k. 5-6 - pismo z IPN z dnia 18 grudnia 2017 r., k. 7 - decyzja Szefa (...) (...) z dnia 10 grudnia 2015r., k. 8 - informacja z IPN z dnia 1 grudnia 2015r., k. 9-12- dokumentacja medyczna dotycząca wnioskodawcy, k.13 - kserokopia legitymacji działacza opozycji antykomunistycznej, k. 17 - odpis wyroku w sprawie o sygn. VIII Ko 29/04, k. 18 - 20- pisma z IPN z dnia 23 stycznia 2018r. wraz z płytami DVD zawierającymi kopię akt o sygn. IPN BU 576/339 t. I i II oraz IPN BU (...), k. 26-27, k.58-62, k.65-71 - dokumentacja medyczna dotycząca wnioskodawcy, k. 45 - pismo z Archiwum Akt Nowych z dnia 4 kwietnia 2018r., k. 57 - pismo z Archiwum Państwowego w W. z dnia 28 marca 2018 r., k. 76-78 - pismo pełnomocnika wnioskodawcy z dnia 19 czerwca 2018r. ograniczające żądanie, całość kopii dokumentacji medycznej nadesłanej z Centrum (...), nienumerowane: dokumentacja osobowa i placowa wnioskodawcy nadesłana przez Archiwum Dokumentacji Osobowej i Placowej w M., akta sprawy sygn. VIII Ko 29/04.

Na rozprawie w dniu 28 marca 2015 r. K. S. przesłuchany w charakterze świadka szczegółowo opisał okoliczności swojego zatrzymania i osadzenia w areszcie śledczym, które było skutkiem prowadzonej przez niego działalności opozycyjnej przeciwko władzom PRL. Wnioskodawca opisał w jakich warunkach przebywał w trakcie osadzenia w areszcie oraz jakie niedogodności zarówno on jak i jego rodzina musiała znieść na skutek uporczywych i nękających działań Służby Bezpieczeństwa. K. S. podał ponadto, że na skutek pobytu w areszcie w okresie od dnia 21 kwietnia 1986 r. do dnia 25 lipca 1986 r. znacznie podupadł na zdrowiu, a w konsekwencji przeszedł zawał serca i zachorował na cukrzycę.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Zeznania wnioskodawcy w zakresie okoliczności zatrzymania i pobytu w areszcie śledczym są, zdaniem Sądu, wiarygodne, spójne i logiczne. Korespondują one także ze zgromadzoną w sprawie dokumentacją. Co do zasady, Sąd uznał za wiarygodne twierdzenia wnioskodawcy w zakresie w jakim opisuje okoliczności i skutki jego osadzenia. Sąd nie kwestionuje, że nawet czasowe pozbawienie człowieka wolności może wywołać w psychice aresztowanego oraz jego najbliższych ogromny stres, którego skutkiem mogą być liczne dolegliwości zdrowotne np. nadciśnienie tętnicze, jednak z pełną ostrożnością, w uznaniu Sądu, należy ocenić zeznania wnioskodawcy w zakresie w jakim podaje on, że bezpośrednią przyczyną przebytego w 1991 roku zawału serca oraz cukrzycy nabytej niedługo później, są zdarzenia związane z tymczasowym aresztowaniem. Poza samymi twierdzeniami wnioskodawcy nie ma bowiem dowodu (z dokumentacji medycznej załączonej do akt sprawy powyższe nie wynika albowiem brak jest jakikolwiek dokumentacji medycznej z lat 1986-1992) potwierdzającego związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy nabytą cukrzycą oraz przebyłym zawałem serca przez wnioskodawcę, a stosowanym wobec niego środkiem zapobiegawczym i związanym z tym stresem. W ocenie Sądu, nie można wykluczyć, że K. S. doznałby wskazanych przez niego i potwierdzonych dokumentacją medyczną, dolegliwości chorobowych, także wówczas gdyby nie został w przeszłości aresztowany, tym bardziej, że zarówno zawał serca jak i cukrzyca są chorobami cywilizacyjnymi, których przyczyn powstania może być bardzo wiele i są one często ze sobą skorelowane, a także mając na uwadze fakt, że zostały one zdiagnozowane 6 - 7 lat od tymczasowego aresztowania. Wydaje się, że sam wnioskodawca nie miał co do tego wątpliwości gdyż w toku postępowania sprzeciwiał się dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego odpowiedniej specjalności, a nadto na rozprawie w dniu 4 lipca 2018 r. ograniczył w porozumieniu z pełnomocnikiem i Prokuratorem swoje żądanie do kwoty 35 000 zł.

W ocenie Sądu, brak jest jakichkolwiek podstaw do kwestionowania dowodów w postaci dokumentów zaliczonych na poczet materiału dowodowego w niniejszej sprawie albowiem strony ich nie podważały, a ich treść oraz autentyczność nie budzą wątpliwości. Jeszcze raz należy podkreślić, że w aktach sprawy nie ma jakiegokolwiek dokumentacji wskazującej na to, że wnioskodawca w okresie od opuszczenia Aresztu Śledczego w lipcu 1986 r. do 1991 r. podejmował leczenie, a jeżeli tak to jakie, i dokumentacji tej nie da się uzyskać (k. 58, k.82)

Reasumując, z zebranych dowodów i treści następnie przypisanego wnioskodawcy zarzutu niewątpliwie wynika, że czyn ten był związany z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, a K. S. był za wymienioną działalność tymczasowo aresztowany. Postanowieniem z dnia 24 grudnia 1993 r. w sprawie o sygn. akt PR I D. (...) Prokurator Generalny umorzył postępowanie prowadzone przeciwko K. S. a za podstawę umorzenia przyjął art. 11 pkt 1 k.p.k., tj. wobec stwierdzenia, że K. S. nie popełnił zarzucanego mu czynu. Wniosek o zadośćuczynienie jest zatem jak najbardziej zasadny.

Zgodnie z treścią art. 8 ust. 1 Ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, osobie, wobec której m.in. stwierdzono nieważność orzeczenia przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą z jego wykonania. Regulacja zawarta w art. 11 ust. 1 ww. ustawy wskazuje natomiast, że przepis art. 8 tejże ustawy ma odpowiednie zastosowanie również wobec osób, co do których zachodzą przesłanki do stwierdzenia nieważności orzeczenia, jeżeli oskarżonego uniewinniono lub postępowanie umorzono z powodów, o których mowa w art. 17 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. i nie zostało prawomocnie zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie, a osoby te były zatrzymane lub tymczasowo aresztowane, przy czym roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie nie przedawniają się. Podstawą prawną wydanego przez Prokuratora Generalnego postanowienia z dnia 24 grudnia 1993 r., sygn. akt I Dsn 1609/93 był, co prawda, art. 11 ust. 1 k.p.k., ale w stanie prawnym obowiązującym ówczesnie, treść przedmiotowego przepisu była tożsama z obecnie obowiązującym art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., zgodnie z którym nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia.

Świadczenie jakiego wnioskodawca może dochodzić na podstawie ww. ustawy może składać się z dwóch elementów. Pierwszy z nich to odszkodowanie, a zatem wyrównanie w pieniądzu rzeczywistego uszczerbku w majątku represjonowanego, jakiego doznał on w wyniku wykonania orzeczenia. Drugim elementem jest zadośćuczynienie, mające na celu kompensację krzywd i cierpień moralnych, jakie go spotkały, a jego wysokość musi natomiast pozostawać w nierozdzielalnym związku z rozmiarem pokrzywdzenia.

Wniosek K. S. ostatecznie ograniczony został do roszczeń związanych z zadośćuczynieniem, zatem ustosunkowując się do przedmiotowego żądania – jest rzeczą bezsporną, że niesłuszny pobyt w warunkach izolacji godzi w fundamentalne dobro człowieka, jakim jest jego wolność osobista, zatem powoduje krzywdę, którą należy odpowiednio zrekompensować w formie pieniężnej. Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę interpretować należy zgodnie z zasadami przyznawania zadośćuczynienia wypracowanymi na gruncie wykładni art. 445 § 1 k.c. Określając wysokość zadośćuczynienia, Sąd wziął pod uwagę zarówno czas trwania tego niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, jak również stopień dolegliwości, z jaką wiązało się stosowanie tego środka zapobiegawczego. Z uwagi na niemajątkowy charakter krzywdy nie jest możliwe określenie jej w pieniądzu, jednak wysokość zadośćuczynienia winna stanowić ekwiwalent utraconych dóbr. W przedmiotowej sprawie, dobrami tymi są m.in.: przeżycia natury moralnej, utrata dobrego imienia, niemożność prowadzenia rutynowego życia codziennego, brak możliwości świadczenia pracy zawodowej, wyrwanie ze środowiska rodzinnego, towarzyskiego, sąsiedzkiego.

Sąd nie miał powodów by odmówić wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy, w których przywoływał on ogólne warunki panujące w areszcie śledczym, wskazując na dolegliwy dlań charakter sytuacji, w jakiej niesłusznie się znalazł (m.in. uporczywe przesłuchania, ograniczenie przestrzeni życiowej, uciążliwe warunki higieniczne, sanitarne, znikomy dostęp do światła dziennego, ograniczenie kontaktu z rodziną). Przyzwyczajenie do znacznie wyższego od więziennego komfortu życia jest okolicznością wymagającą uwzględnienia przy ocenie stopnia krzywdy.

Z zeznań wnioskodawcy wynika, że pobyt w areszcie śledczym negatywnie odbił się na zdrowiu psychicznym jego i jego rodziny. Izolacja, ograniczenie swobody poruszania się oraz konieczność poddania się rygorowi miejsca odosobnienia wzmagał u K. S. frustrację oraz wewnętrzną niemoc. Niepokój ten potęgowany był świadomością, iż jego rodzina pozbawiona została środków pieniężnych, które otrzymywał tytułem wynagrodzenia w ZM U., rozłąką z najbliższymi i niemożnością kontaktu z rodziną (jak wynika z oświadczenia K. S. jedynie raz mógł skontaktować się z małżonką). Wszelkie wewnętrzne odczucia wnioskodawcy są kwestią subiektywną, trudną do oceny, jednak doświadczenie życiowe nakazuje przyjąć, że u K. S. pobyt w odosobnieniu – co istotne za działalność opozycyjną, która była służbą w interesie kraju - wywołał poczucie krzywdy i cierpienia moralnego, o którym trudno mu zapomnieć.

Odnosząc się do podnoszonego aspektu znacznego pogorszenia się zdrowia fizycznego pod wpływem przebywania w areszcie śledczym, Sąd uznał tę okoliczność za niepotwierdzoną. Być może wnioskodawca przed osadzeniem cierpiał na nadciśnienie tętnicze, co z uwagi na znaczny stres związany z izolacją penitencjarną, mogło się nasilić, jednak brakuje obiektywnych podstaw do stwierdzenia, aby wnioskodawca w następstwie pobytu w areszcie śledczym doznał innych przewlekłych schorzeń czy przypadłości zdrowotnych, w tym zawału serca - który nastąpił kilka lat później - czy cukrzycy, która także wystąpiła po dłuższym czasie od opuszczenia aresztu śledczego.

Uwzględniając wszystkie powyżej powołane okoliczności Sąd doszedł do przekonania, iż rekompensatą pieniężną adekwatną do stopnia doznanej przez wnioskodawcę krzywdy wynikłej z powodu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania będzie suma 35.000 złotych, przy czym kwotę tę Sąd zasądził na rzecz wnioskodawcy z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty. Zważyć należy, że wysokość zadośćuczynienia wyznaczają dwie granice. Z jednej strony musi ono przedstawiać wartość ekonomicznie odczuwalną, z drugiej natomiast winno być utrzymane w rozsądnych granicach adekwatnym do aktualnych warunków i przeciętnej stopy życiowej¹. Z komunikatu Prezesa GUS z 11 maja 2018 roku wynika, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie w pierwszym kwartale 2018 r. wyniosło 4622,84 zł, natomiast kwota zasądzonych zadośćuczynienia - gdyby odnieść ją do ilości miesięcy przez jakie trwało stosowanie względem wnioskodawcy tymczasowego aresztowania i przy zaokrągleniu do pełnych miesięcy – wynosi nieco ponad 10.000 złotych miesięcznie, co w znacznym stopniu przewyższa wskazaną kwotę przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce. Zasada umiarkowanego, a zatem wyważonego i sprawiedliwego rozmiaru zadośćuczynienia, wymaga porównywania zasądzonej kwoty z wysokością przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia jako odzwierciedlenie stopy życiowej społeczeństwa, co pozwala na dokonanie obiektywnej oceny czy zadośćuczynienie jest realne, a nie wygórowane i czy odpowiada poziomowi życia². Na marginesie jedynie, Sąd wskazuje, że na rozprawie w dniu 04 lipca 2018 r. strony postępowania tj. wnioskodawca wraz z pełnomocnikiem oraz prokurator zgodnie uznali, że kwota 35.000 zł jest odpowiednią materialną rekompensatą za pobyt wnioskodawcy w areszcie śledczym w czasach PRL.

Na koniec należy odnieść się do stanowiska pełnomocnika, zgodnie z którym kwota zadośćuczynienia powinna obejmować nie tylko okres pobytu wnioskodawcy w areszcie, ale także dalsze skutki represji skierowanej wobec wnioskodawcy, przy czym podniosła, że wnioskodawca do lipca 1989 r. był inwigilowany przez Służbę Bezpieczeństwa, co wynika z informacji przekazanych przez IPN.

Odnosząc się do prezentowanego stanowiska, po pierwsze należy podnieść, że ani z zeznań wnioskodawcy, ani z żadnego innego dowodu znajdującego się w aktach sprawy nie wynika aby wnioskodawca miał jakąkolwiek świadomość tego, że jest inwigilowany, a tym samym aby ingerowało to w jakiś sposób w jego życie, po drugie inwigilacja nie była konsekwencją tymczasowego aresztowania, ale działalności opozycyjnej wnioskodawcy, a zatem nie może w żaden sposób wpływać na wysokość zadośćuczynienia.

Wobec treści art. 554 § 4 k.p.k., kosztami niniejszego postępowania należało w całości obciążyć Skarb Państwa, bowiem – niezależnie od wyników postępowania, tj. zakresu uwzględnienia dochodzonych roszczeń – jest ono, z punktu widzenia wnioskodawcy, wolne od kosztów.

¹ wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 7 lutego 2008 roku, II AKa 22/08, KZS 2008/11/82

2 wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 7 lutego 2008 roku, II AKa 22/08, KZS 2008/7-8/105